MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Tieto- ja tutkimustoimiala
Pentti Lähteenoja
Ylijohtaja

Muistio 11.12.2018

Viite: Puolustusvaliokunnan kuuleminen 12.12.2018

ASIA: Hallituksen esitys eduskunnalle kansallisen turvallisuuden huomioon ottamista alueiden käytössä ja kiinteistönomistuksissa koskevaksi lainsäädännöksi HE 253/2018 vp

Eduskunnan puolustusvaliokunnalle

Hallituksen esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusina lakeina laki valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla ja laki eräiden kiinteistöhankintojen luvanvaraisuudesta. Lisäksi voimassa oleva omaisuuden lunastuksesta puolustustarkoituksiin annettu laki (1301/1996) ehdotetaan kumottavaksi kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi annettavalla lailla. Eräiden kiinteistöhankintojen luvanvaraisuus, valtion etuosto-oikeus ja lunastusoikeus olisivat yksittäisen kiinteistön omistussuhteisiin puuttuvia keinoja, joiden avulla viranomaisella on mahdollisuus puuttua kansallista turvallisuutta vaarantavaksi katsottaviin tilanteisiin. Lakien soveltamisalaan kuuluvien kiinteistökauppojen seurannasta vastaisi puolustusministeriö Maanmittauslaitoksen avustuksella. Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan vuoden 2020 alusta.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää ehdotettua sääntelyä valtion kokonaisturvallisuuden parantamiseksi kannatettavana ja perusteltuna muuttuneessa turvallisuustilanteessa.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa oman hallinnonalansa osalta, että Maanmittauslaitoksen tehtävänä on muun muassa ylläpitää julkista kauppahintarekisteriä kiinteistöjen luovutuksista. Rekisteri sisältää tiedot luovutusten kohteista ja kauppahinnoista sekä luovuttajista ja luovutuksen saajista. Maanmittauslaitos vastaa myös maan omistuksen jakautumista omistusyksiköiksi kuvaavasta kiinteistörekisteristä ja lainhuutorekisteristä, jonka avulla ylläpidetään ajantasaista tietoa kiinteistöjen omistuksesta.

Maa- ja metsätalousministeriö kiinnittää huomiota lainsäädännön edellyttämästä kiinteistön omistusten seurannasta Maanmittauslaitokselle aiheutuvaan lisätyöhön sekä kustannuksiin, jotka muodostuvat em. rekisterien ylläpidossa käytettäviin tietojärjestelmiin vaadittavista muutoksista ja niiden ylläpidosta.

Maanmittauslaitoksen arvioidun lisäresurssitarpeen kannalta merkityksellistä on, että puolustusministeriö vastaisi niistä sähköisistä asiointipalveluista ja tietojärjestelmistä, jotka liittyvät etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä koskevan ennakkoilmoituksen pyytämiseen sekä ulkomaalaiselta luovutuksen saajalta edellytettävän kiinteistön hankintaa koskevan luvan hakemiseen. Vaikka puolustusministeriö vastaakin pääosin varsinaista henkilötyövoimaa vaativasta seurantatyöstä (ehdotettu lupamenettely kiinteistön hankkimiseksi), aiheutuu omistusmuutosten seurannasta tästä huolimatta myös Maanmittauslaitokselle lisäresurssitarve seurannan kannalta kriittisten rekisterien ylläpitäjänä. Lisäksi Maanmittauslaitos joutuu toteuttamaan omaan käyttöön rajapintapalveluna tietoteknisen kyselypalvelun

sen selvittämiseksi, sijaitseeko luovutuksen kohteena oleva kiinteistö kansallisen turvallisuuden kannalta merkittävällä alueella (valtion etuostolaki).

Maa- ja metsätalousministeriö lausuu lopuksi, että ehdotetusta sääntelystä aiheutuvat kustannukset tulee korvata Maanmittauslaitokselle täysimääräisesti Maanmittauslaitoksen esittämän arvion mukaisesti.